

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Valerii Andreae Desselii Erotemata Ivris Canonici

Andreas, Valerius

Francofurti & Lipsiae, 1720

III. De Rescriptis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63277](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63277)

De Constitutionibus. 13

Provincialia sunt, quæ auctoritate Archiepiscopi seu Metropolitanæ cum suis suffraganeis Episcopis, Abbatibus aliisque Clericis ejusdem regni, nationis aut provincie celebrantur; olim quidem bis singulis annis, postmodum semel duntaxat, hodiè verò ex decreto Concilii Trid. quolibet saltem triennio.

Episcopalia sunt, quæ ab Episcopis, aut Sede vacante a Capitulo Metropolitanæ cum diocesis suæ Clericis & Abbatibus celebrari quotannis debent.

De Rescriptis.

TIT. III.

Constitutiones, de quibus dictum est, sunt generales, quæ scilicet omnes tangunt, & obligant: sequitur de personalibus, id est, Rescriptis, quæ eos tantum obligant, ad quos diriguntur.

I. *Quid igitur est Rescriptum?*

Rescriptum est concessio Principis per litteras authenticas legitimè facta. *ad Constit. reg.*
* Vel Rescriptum est summi Pont. epistola subditis suis vel ad lites prosequendas seu finiendas (quo tendit etiam interpretatio obscuritatis) vel ad beneficium consequendum concessa. Rescribit autem summus Pontif. aut Princeps aut preces *tus 13. h. s.*
sive

Can. Fri- five libellos supplicantium, quæ hoc
gentis 27. dicuntur *Petitoria*, sive *Petitoria insin-*
XVI. q. 7. tiones, & *Oblationes petitoria.*

Et can.

Certum 7.

De con-
sec. dist.

2. *Quotuplicia sunt Rescripta?*

Sunt triplicis generis, vel enim conce-
 tur aliquid rescripto contra jus commune
 vel præter jus commune, vel secundum
 jus commune. *Contra jus commune*
 ut cum aliquis solvitur lege vel cano-
 veluti quod collegium aliquod si imperator
 non nisi coram certo iudice respondeat

C. Volen-
tes 1. de
priv. in 6.

gatur. * Verum hujusmodi rescripta
 culiariter appellantur privilegia, seu
 pensationes, de quibus hic non agitur.

Præter jus commune, ut cum Pontifex
 pto suo mandat Ecclesiæ alicujus Prælati
 quatenus Sempronio v. g. provideat
 beneficio Ecclesiastico primum vocatur

c. Literis

39. Et 40.

c. Si gra-

tiose 5. eod.

in 6. Clem.

Gratia

sub eod.

tit. c. 1. d. c.

Scisciat 9

13. Et c.

27. h. t.

* & vocantur rescripta gratiæ. † *Secundum*

dum jus commune, ut cum Pontifex

aliqua per appellationem ad se devocatur

vel alias ad se pertinente rescripto suo

applicanti dat iudicem aliquem. † vel etiam

de jure obscuro consulentibus rescripta

quæ vulgo vocantur rescripta ad iustitiam

vel iustitiæ, quia tendunt ad iustitiam

ministrandam. Duo hæc posteriora

genera sunt hujus loci.

3. Qui possunt concedere Rescripta?

Generaliter accepta voce Rescripti, quilibet in dignitate constitutus, qui aelegare potest etiam per rescriptum recte mandat: alias in spiritualibus solus Pont. & in temporalibus Imperator vel Princeps supremus per rescripta aliquid mandant vel indulgent.

(Itidem non recte potestas in spiritualibus & Ecclesiasticis per Rescripta mandandi vel indulgendi Pontifici adscribitur, & Imperatori denegetur.)

4. Quae causa vitiant Rescripta?

Vitari Rescripta contingit I. Ex parte c. Ad auformae; ut si congruus non sit sermo; dientiam sed peccatum in constructione: quam. II. b. t. vis unius aut alterius litterae omisio non noceat, modo alias sensus perfectus haberi possit. Peccatur quoque in forma, si desit locus, annus vel dies concessionis, item nomen vel subscriptio Pontificis vel Imper. Rescriptum concedentium.

c. Ex parte
II. inf. De
fide instr.
l. 3. & 4.

II. Ex parte materiae subjectae, si Rescriptum rem absurdam & iniquam contineat; veluti si eo jungatur iudici ut nullas exceptiones adversarii admittat; vel

C. de di-
vers. rest.

c. Ex part. vel sic concedatur impetranti, ut iudicet
13. in f. de sibi amicum, sed colligatori suspectum et
off. jud. gere, ejusque solius arbitrio negotia omnia
deleg. c. committere possit.

Ad hac
10. b. t.

III. Ex parte causæ efficientis vitiat Rescriptum
 scriptum fraus, malitia, ac dolus ipsorum
 impetrantium, itemque abusus rescripto-
 rum. Hinc vitiosum redditur Rescriptum
c. E lite- si vel per obreptionem, id est, falsi suggestio-
ris 20. b. t. nem, vel per subreptionem, aliud veri-
 pressionem, fuerit impetratum.

5. *Quid si malitiosè, seu dato studio,*
falsum exprimendo, aut verum sup-
primendo elicatum sit?

Tunc mendax seu subdolanus prece-
 penitus carebit impetratis omnique co-
 modo literarum. Dico, malitiosè; quod
 scilicet non ignorabat precator, quomodo
 rem, ut erat, ex fide narrasset, se passum
 fuisse repulsam. Secus, si non malitiosè
 sed per errorem aut simplicitatem; quod
 ipsa narrata verosimile sit, Pontificem
 hilominus saltem in forma communi
d. c. Ex li- cessurum fuisse: tunc enim rescriptum
teris c. 3. 8. valebit. Quod si id iudici verosimile
17. 27. & videatur, declarabit rescriptum subre-
aliis b. t. ptium, & non secundum tenorem
 dem pro impetrantis voluntate, qui

ex fide non narravit, sed juxta dispositionem juris communis, proque rei veritate negotium sibi commissum terminabit. *d. c. & Literis.*

6. *Estne quoad hunc articulum differentia inter rescripta ad beneficia & ad lites?*

Est sane? quia rescripta ad beneficia seu gratiae, quando res, prout se habet, fideliter narrata non est, ipso jure sunt nulla: sed rescripta ad lites seu justitiae non sunt ipso jure nulla, verum opposita exceptione infringi debent, ut declarantur nulla; quia hujusmodi rescripta sunt ambitiosa, cum ambient honores & sectentur lucra, non item rescripta ad lites.

c. 4. De praben. in 6. Folin. in d. c. super literis & d. c. Ad audien-

An igitur ad valorem rescripti ei insertam oportebit clausulam salutarem, si preces veritate nitantur.

Id quidem jus Civile requirit, ut licet rescripta Imp. Regis, vel Principis non valeant, nisi dictam clausulam expressam tenori ipsius rescripti insertam habeant: sed non perinde jus Canonicum, quod semper intelligitur adjecta hac clausula, si preces veritate nitantur, vel si ita est; imo potest quod examen veritatis illi committatur, ad quem destinatur rescriptum, etiamsi

B

nu.

l. 4. Si con- nudus tantum esse executor. Adeo
ira jus vel iudici interdicitur cognitio de veritate
util. publ. tale rescriptum reputetur falsum se-
 Pont. non profectum, quippe qui in di-
 setper præsumitur, velle sequi dispositi-
 nem juris communis.

8. *Quid juris, si super eodem negotio
 re ab uno eodemque peccatore vel a divo
 ad diversos iudices diversa impetrentur
 scripta?*

c. ex teno- Quod si ab uno peccatore id fiat,
re 15, h. t. trum valebit; quia fraus & dolus alicui
 trocinari non debent. Qui vero de
 obtinuit rescripta, in quorum altero
 rius non fit mentio, præsumitur id
 vexandi fecisse, ut molestiis fatigaret
 farium & sumptibus. Eadem est
 si quis duo impetret rescripta ad

c. In nostri cia obtinenda in diversis locis.
22. eod. ro vel unus vel uterque colligatorum

c. Super li- diversos iudices super eadem lite
teris 20. obtineant rescripta, tunc prius præ-
eod. posteriori, quia posterius habetur

c. 3. eod. c. 1. ptitium. Nisi in posteriori fiat m-
Et c. Pasto- prioris, quia tunc Pont. per posteri-
ralis 14. §. telligitur revocare prius: vel pos-
quoniam sit speciale, quia speciale indistincte
eod. valet generali, semperque majori illi

c. Generi betur ratio, quod sub eodem genere
De R. I. dividua directum est.
in 6.

9. Quid si super Rescripto valido dubium oriatur?

Hujus interpretatio fieri debet juxta formam juris communis, quod Pont. semper præsumitur velle sequi: aut certe, si judex propter litigantium contradictionem non satis commode commodam possit dare interpretationem, eo casu vel per arbitros controversia erit determinanda, vel summus Pontifex aut Princeps, qui rescriptum dedit, consulendus.

d. c. Pa-
storalis.

10. A quo tempore Rescripta vim effectumque suum habere incipiunt?

c. Sane 2.
inf. De of-
fic. jud. de-

In rescriptis gratiæ tempus inspicitur, quo datum est rescriptum. Unde duobus idem beneficium persequentibus is præferendus est, non qui prior rescriptum præsentavit, sed prior literas ad beneficium impetravit. At in rescriptis justitiæ tempus illud inspici debet, quo literæ judici vel parti oblatae fuerint.

leg.

c. 12. b. t. in
6. & c.

Eum qui
De præb.

in 6.

11. Quamdiu durant Rescripta?

c. Ut debi-

Quæ beneficium continent, si tempus certum non exprimat, perpetua sunt usque ad revocationem, aut certe intra decem annos illis uti potest, qui ea obtinuit.

tus 59. inf.
de appell.

l. 2. C. d. di-

vers. rescr.

c. Decr. 16.

de R. l. c. in
l. 1. de De-

Rescripta vero justitiæ, quæ ex jure communi dantur a S. Pont. vel Principe ad iudices obtinendos, ad iudicati executionem & alia hujusmodi, annalia sunt.

nunc. Ple-
rumq; 23.

9. Inspicitur tamen ille casus, quando plura re-

B 2

scri- b. t.

scripta a diversis sunt impetrata; † quia prior impetrans dolo vel negligentia in anni spatium rescripto suo non utatur posteriori erit locus, dummodo copiam iuris habere potuerit.

De Consuetudine.

TIT. IV.

Constitutio & Rescriptum sunt partes principæ juris Pontificii scripti; sequitur de jure non scripto, id est Consuetudine, quæ tum demum recipitur, cum fingit lex.

1. Quid est Consuetudo?

can. Consuetudo dist. 1. **C**onsuetudo est jus non scriptum, tum moribus utentium computum & introductum.

2. Quotuplex est Consuetudo?

Alia est generalis, alia specialis, ut legi alicujus, vel universitatis. Item Canonica, alia Civilis; & utraque vel præter legem, vel secundum legem.

3. Quam vim obligandi habet Consuetudo?

Habet eandem vim obligandi quam id est, apud quos est consuetudo, æquale obligat ad sui observationem atque institutio, non tantum generalis sed et particularis, licet hæc dicatur esse factum in facto consistere: quia hoc ita accipendum est, non quasi consuetudo non est jus, sed quia consuetudines particula-

c. 2. De constit. in 6.